

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
บทนำ.....	1
1. ความสำคัญของปัญหา.....	2
2. วัตถุประสงค์ของการการศึกษา.....	3
3. บทนิยามศัพท์.....	3
4. ขอบเขตการศึกษา.....	4
5. วิธีการศึกษา.....	5
6.เค้าโครงของการศึกษา.....	5
7. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	7
บทที่	
1. สถานการณ์ด้านสถานะของบุคคลลาวในประเทศไทย.....	8
1. นิยามของคำว่า “คนลาว”.....	8
1.1. คนลาวโดยสัญชาติลาว.....	10
1.2. คนลาวโดยเชื้อชาติลาว.....	11
1.3. คนลาวโดยนโยบายของรัฐและหลักสิทธิมนุษยชน.....	15
2. การจำแนกคนลาวในประเทศไทย.....	16
2.1. คนลาวที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย.....	16
2.2. คนลาวที่ไม่ถูกกฎหมาย.....	17
2.3. คนลาวที่ไม่ได้เข้าเมือง.....	21
3. คนลาวที่มีสัญชาติไทย(คนไทยที่มีเชื้อสายลาว).....	22

3.1. คนที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด.....	23
3.2. คนที่มีสัญชาติไทยภายหลังการเกิด.....	29
4. คนลาวที่เกิดในประเทศไทยแต่ถูกถือว่ามีสัญชาติไทยแต่ก็ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยในประเทศไทย.....	32
2. กฎหมายที่รับรองสถานะทางกฎหมายของคนลาวในประเทศไทย.....	33
1. กฎหมายที่รับรองสถานะทางกฎหมายของคนลาวในประเทศไทยภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ.....	33
1.1. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948.....	34
1.2. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ.1966.....	37
1.3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966.....	38
1.4. อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ ค.ศ.1965.....	40
1.5. ความตกลงในกลุ่มประเทศอาเซียน ไทย - ลาว (ASEAN Thai - Laos) ค.ศ.1995.....	42
1.6. บทบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (MOU Thai – Laos) พ.ศ.2545.....	44
2. กฎหมายที่รับรองสถานะทางกฎหมายของคนลาวในประเทศไทยภายใต้กฎหมายไทย.....	49
2.1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	49
2.2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย.....	50
2.3. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522.....	51
2.4. พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481..	55
2.5. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551.....	57

3. กฎหมายที่รับรองสถานะทางกฎหมายของคนลาวในประเทศไทย ภายใต้กฎหมายลาว.....	59
3.1. รัฐธรรมนูญลาวค.ศ.2003.....	59
3.2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของลาว ค.ศ.2004.....	60
3.3. กฎหมายขัดกันลาว.....	62
3. ข้อจำกัดสิทธิของคนลาวในประเทศไทย.....	64
1. สถานะแห่งสิทธิในการอาศัยของคนลาวในประเทศไทย.....	64
1.1. คนลาวซึ่งมีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย.....	64
1.1.1. คนลาวที่เข้าเมืองไทยมาอย่างถูกกฎหมายและมี สิทธิอาศัยอย่างอยู่ถาวร.....	65
1.1.2. คนลาวที่เข้าเมืองไทยมาอย่างถูกกฎหมายและมี สิทธิอยู่อาศัยชั่วคราว.....	68
1.1.3. คนลาวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายแต่ได้รับการผ่อน ผันให้อาศัยในประเทศไทย.....	69
1.1.4. คนลาวที่เกิดในประเทศไทยแต่ถูกถือว่าเข้าเมือง ผิดกฎหมาย แต่ก็ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยในประเท ศไทย.....	72
1.2. คนลาวซึ่งไม่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย เพราะเข้าเมือง ผิดกฎหมายและไม่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยในประเทศไทย.....	72
1.2.1. คนลาวที่หลบหนีเข้ามาเป็นแรงงานในประเท ศไทย.....	72
1.2.2. คนลาวที่หลบหนีเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่มีไว้ เพื่อทำงาน.....	75
1.2.3. คนลาวที่เกิดในประเทศไทยแต่ถูกถือว่าเข้าเมือง ผิดกฎหมาย และไม่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยใน ประเทศไทย.....	76
2. สถานะแห่งสิทธิในการทำงานของคนลาวในประเทศไทย.....	77

2.1. กรณีคนลาวที่เป็นต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย.....	79
2.1.1. สิทธิในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (Right to work access) ตาม พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551.....	79
2.1.2. สิทธิในการคุ้มครองแรงงาน.....	82
2.1.3. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม.....	84
2.2. กรณีคนลาวที่เป็นต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายแต่ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิอาศัย.....	86
2.2.1. สิทธิในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (Right to work access) ตามพ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551.....	86
2.2.2. สิทธิในการคุ้มครองแรงงาน.....	87
2.2.3. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม.....	88
2.3. กรณีคนลาวที่เป็นต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายและไม่มีสิทธิอาศัย.....	88
2. 3.1. สิทธิในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (Right to work access).....	88
2.3.2. สิทธิในการคุ้มครองแรงงาน.....	89
2.3.3. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม.....	90
4. องค์การของประเทศไทยในการจัดการสถานะทางกฎหมายของคนลาวในประเทศไทย.....	92
1. องค์การของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการให้สิทธิอาศัยในประเทศไทย.....	92
1.1. สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ.....	92
1.2. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.....	94
2. องค์การของรัฐที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติตรวจคนเข้า-ออกเมืองและการส่งกลับ.....	95

2.1. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง.....	95
2.2. ตำรวจตระเวนชายแดน.....	99
3. องค์การของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (Right to work access).....	100
3.1. กรมการจัดหางาน.....	101
3.2. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.....	101
4. องค์การของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม.....	101
4.1. ศาลปกครอง.....	102
4.2. ศาลยุติธรรม.....	103
4.3. ศาลแรงงาน.....	104
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	106
1. สรุป.....	106
2. ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก	
1. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	129
2. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม.....	133
3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่งของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง.....	137
4. บทบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาล แห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ว่าด้วยความร่วมมือด้านการ จ้างงาน.....	143
5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตราไว้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม พุทธศักราช 2550.....	148
6. พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508.....	152

7. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551.....	155
8. บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่าง ต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522.....	164
9. ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คน ต่างด้าว ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ทำได้.....	167
10. พระราชบัญญัติว่าการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481.....	168
11. กฎหมายว่าด้วยสัญชาติลาว พ.ศ. 2547 และหนังสือตัวอย่างและ รูปภาพประกอบ.....	174
ประวัติการศึกษา.....	196